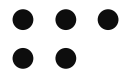

Darba un privātās dzīves saskaņošanas
Forums «Tiecoties uz līdzsvaru. Kas tālāk?»
Rīga, 2022.gada 8.februāris

Rekomendācijas darba un privātās dzīves saskaņošanai

Dr.sc.pol. Inese Stepiņa
Ģenerāldirektores vietniece
Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK)

Mērķis

Īstenot un **iedzīvināt** pasākumus, lai radītu un uzlabotu **priekšnoteikumus vienlīdzīgākai** piekļuvei darba tirgum, ģimenes un privātās dzīves **saskaņošanai**, atbalstot **vienlīdzīgāku dalīšanos** ar ikdienas sadzīves un aprūpes pienākumiem.

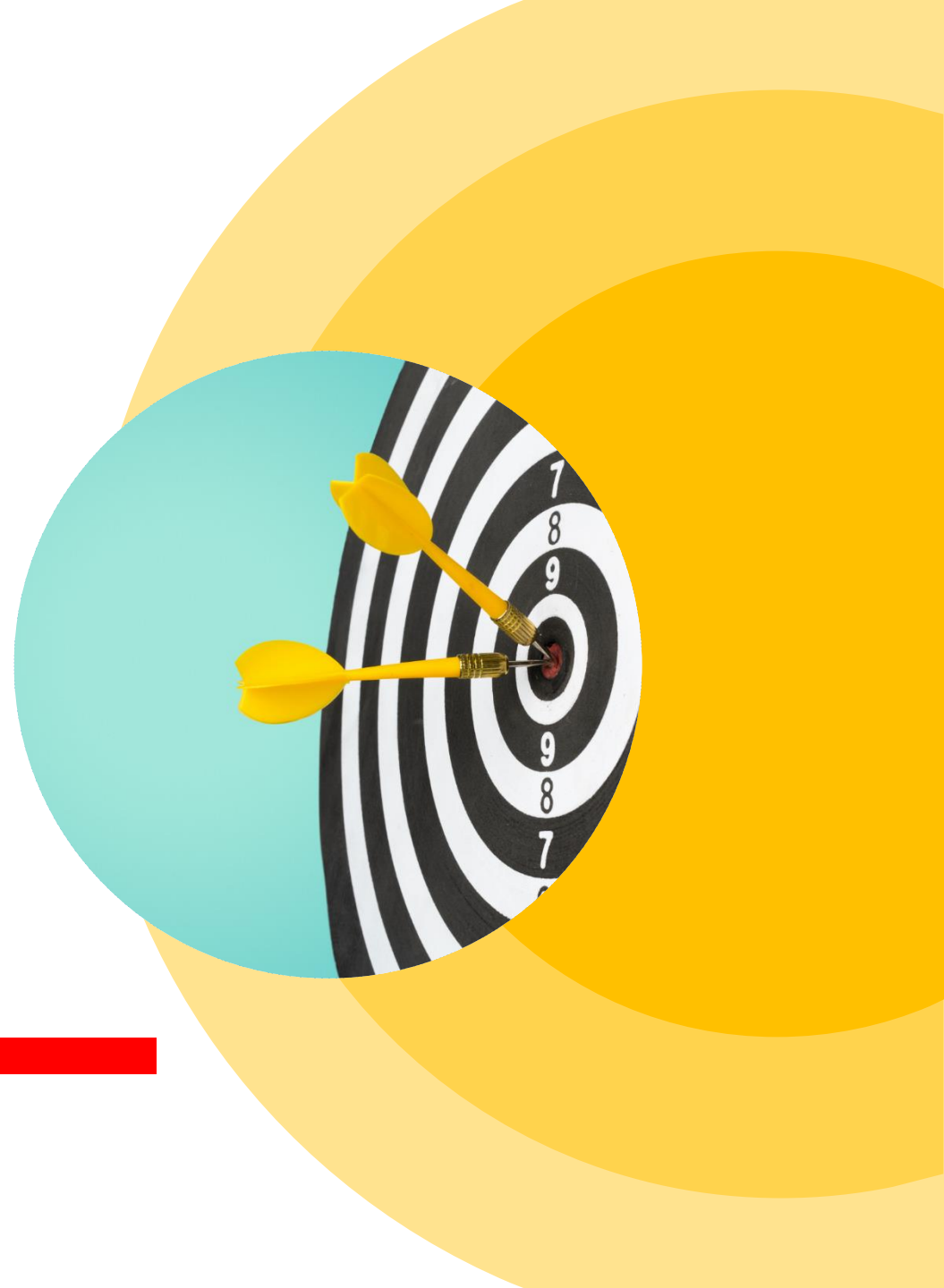

Uzdevumi

Situācijas izpēte un labās prakses analīze Latvijā un citās valstīs

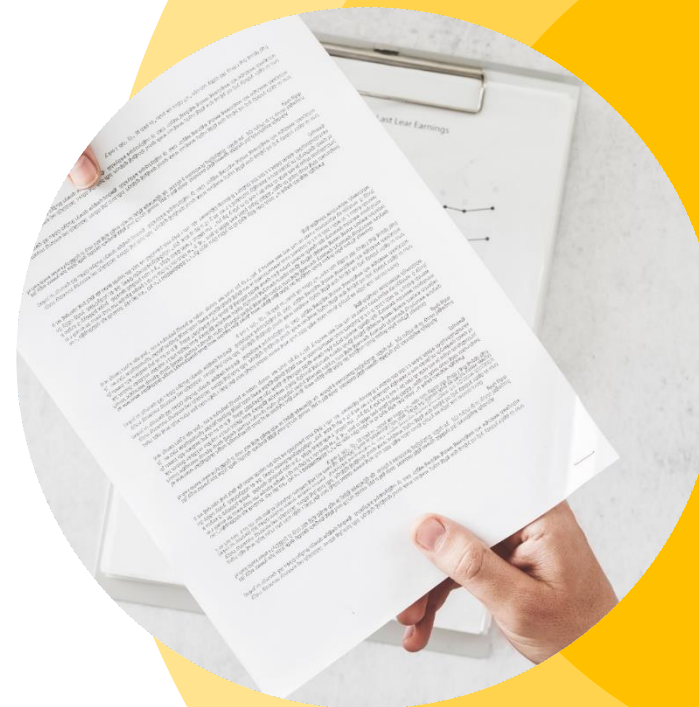
Palīdzēt **noteikt labāko pieeju** saistībā ar darba un privātās dzīves līdzsvara mērķiem:

- **darbinieku faktiskās vajadzības**
- **darba devēju iespējas**

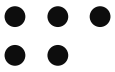

Pētījumā*

- **tiesību normas un to ieviešana Latvijā**
- **pabalstu un sociālo pakalpojumu piedāvājums un pieprasījums**
- **starptautiskā pieredze – labā prakse**
- **ieteikumi** Latvijas valsts rīcībpolitikas veidotājiem un darba devējiem

* Ziņojums "Darba un privātās dzīves līdzsvars Latvijā. Tiesiskais regulējums un labā prakse", Latvijas Darba devēju konfederācija, 2021
[Pieejams](#)

LDDK ziņojums 2021

IETEIKUMI VALSTS RĪCĪBPOLITIKAS VEIDOTĀJIEM

IETEIKUMI DARBA DEVĒJIEM UN UZŅĒMUMU VADĪTĀJIEM

Ziņojums “Darba un privātās dzīves līdzsvars Latvijā. Tiesiskais regulējums un labā prakse”, Latvijas Darba devēju konfederācija, 2021

[Pieejams](#)

KOPSAVILKUMS un IETEIKUMI

[Pieejams](#)

Ziņojums

DARBA UN PRIVĀTĀS DZĪVES LĪDZSVARS LATVIJĀ

Tiesiskais regulējums un darba devēju labā prakse

Employers' Confederation of Latvia (LDDK)

Balance of work and private life in Latvia.
Legal frameworks and good practices.

Rīga, 2021

LDDK starptautiskā konference 2021

Starptautiskā konference "Līdzsvars visiem"

Watch later Share

LĪDZSVARS VISIEM

TIEŠSAISTES STARPTAUTISKĀ KONFERENCE
DARBA DEVĒJIEM PAR DARBA UN PRIVĀTĀS DZĪVES LĪDZSVARU

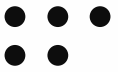
2021. GADA 5. MARTS

REĢISTRĒJIES: [BALANCEFORALL.EU](https://balanceforall.eu/)

Watch on YouTube

Logo: European Union, Latvia, LDDK

Text: Papārkumi tiek īstenoti ar Eiropas Savienības programmas "Tiesības, vienlīdzība un pilsonība" 2014-2020. gadam atbalstu.

Vebināru cikls (15 nodarbības, 2h katra)
2021.gada 22.oktobris – 2022.gada 28. februāri

***Darba un privātās
dzīves līdzsvara
aspekti***

darbinieki ar bērniem
līdz
18 gadu vecumam

darbinieki aprūpētāji

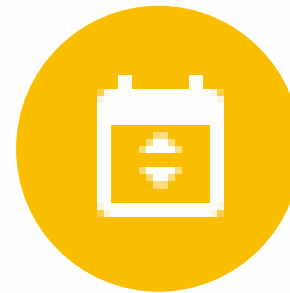
elastīgs darba režīms

Darba organizācija

Darbinieku kategorijas

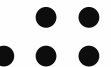
garīgā un fiziskā
veselība
un labbūtība

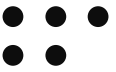

vecāka
gada gājuma
darbinieki

darbinieki
ar invaliditāti

Uzdevumi

SAPRAST

darba un privātās
dzīves līdzsvara nozīmi

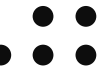
ATPAZĪT

darba un privātās
dzīves līdzsvara
trūkumu

PIEDĀVĀT

risinājumus darba un
privātās dzīves
līdzsvaram

APBALVOŠANAS CEREMONIJA

LDDK Līdzsvara balva 2021

2022. gada 4. februārī plkst. 14.00

tiešsaistē (Facebook | YouTube | Delfi)

Ko darīt turpmāk?

Secinājumi

Lai sekmētu darba un ģimenes dzīves veicinošu iniciatīvu ieviešanu uzņēmumos un organizācijā

Būtiski runāt un veicināt darba devēju izpratni par iekļaujošas darba vides izveidi:

- darba vides pielāgošana darbiniekiem ar bērniem
- darbiniekiem, kuri aprūpē kopjamus tuviniekus
- darbiniekiem ar īpašām vajadzībām
- gados vecākiem darbiniekiem

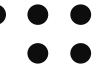
Jānovērš iemesli, kas kavē cilvēkus aktīvi iesaistīties darba tirgū. Iespējams:

- **mazināt gan bezdarbnieku un ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju skaitu**
- **paaugstināt** šo personu **ienākumu līmeni un sociālo drošību** nodarbinātības periodā un pēc pensijas vecuma sasniegšanas.

- **Jānosaka** dažādu darbinieku grupu **vajadzības**
- Iespēju robežās **jāpielāgo uzņēmuma personāla politika**
- Atbalstīt un **iesaistīt darbiniekus** šādu iniciatīvu ieviešanā uzņēmumos un organizācijās

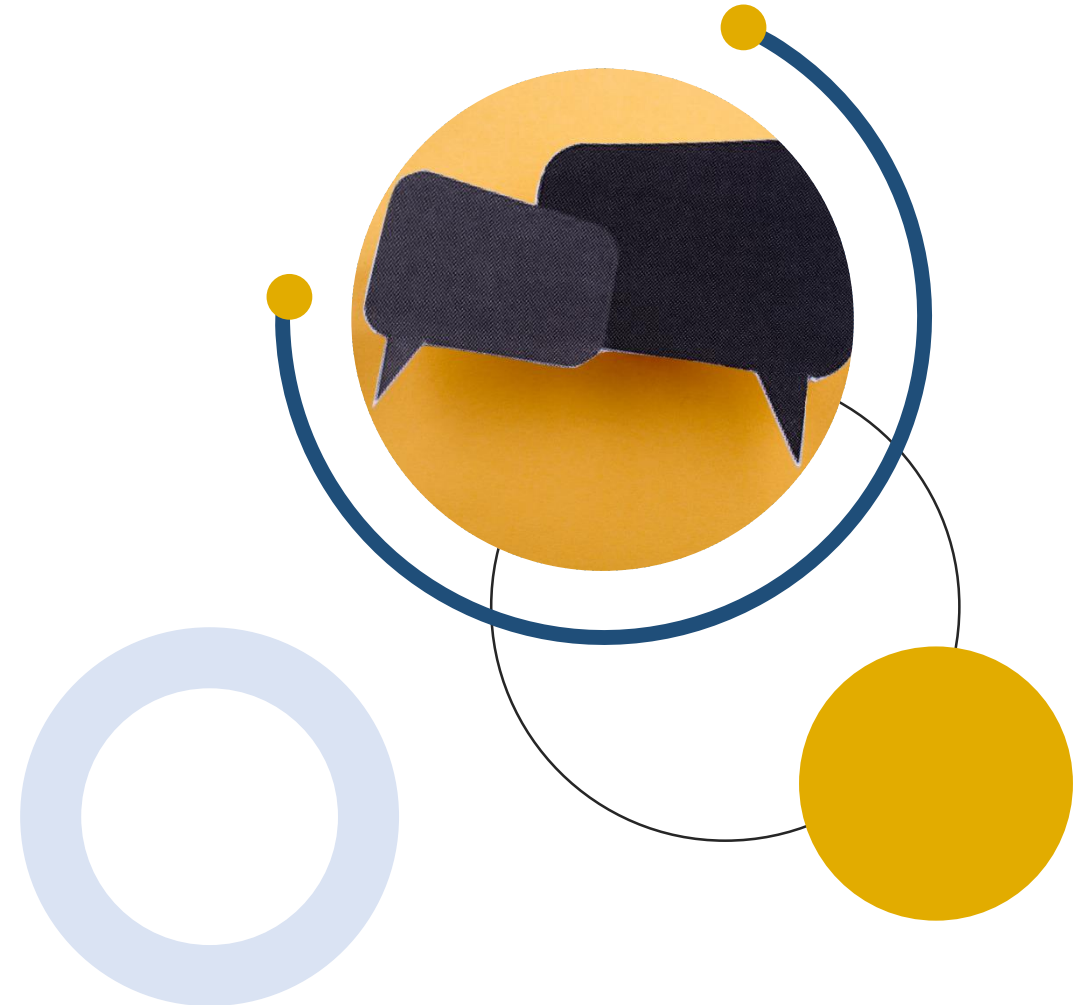

Ieteikumi darba devējiem un uzņēmumu vadītājiem

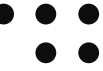

Dialogs

- **Komunikācija** starp darba devēju un darba ņēmēju
- **Uzņēmuma koplīgums** – iniciatīvas darba un ģimenes dzīves līdzsvaram
- Uzņēmumu vai organizācijas un darbinieku **kopīgi izstrādāti noteikumi**

Svarīgi vecākiem

Brīvdienas vecākiem - bērnudārza, skolas absolvēšana, 1.septembris

Darba devēja pabalsts pirms mācību gada uzsākšanas, bērna piedzimšanas gadījumā

Elastīgs darba laiks ļauj darbiniekiem plānot savu ikdienu un būt līdzsvarā ar savas ģimenes un darba ritmu, būt klātesošam ģimenē svarīgos notikumos

Attālināta darba iespējas

"Bērni darbā" diena - pasākums darba vietā, kur bērni var iepazīt vecāku profesijas

Telpas darba vietā, kas ir draudzīgas bērnam, kurās bērns var netraucēti spēlēties, nosnausties pusdienas laiku, savukārt vecāki var turpināt pilnvērtīgi strādāt

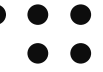

Pasākumi darbiniekiem un darbinieku ģimenēm

Paternitātes atvaļinājumu veicināšana

Svarīgi aprūpētājiem

Elastīgs darba grafiks

Attālināta darba iespējas

Nepilna darba slodze

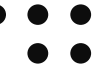

Atbrīvojums **no virsstundu** darba

Informācija, kur vērsties pēc atbalsta

Svarīgi darbiniekiem ar īpašām vajadzībām

Vides **pieejamība**

Pielāgota darba vide

Elastīgs darba grafiks

Atbrīvojums **no virsstundu** darba

Iespēja strādāt **nepilnu darba** laiku

Apmācības un **mentora** palīdzība, darba gaitas uzsākot un darba gaitā (arī darba kolektīvam)

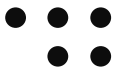

Darbiniekam var būt nepieciešami **tehniskie palīgīdzekļi** (tiflotehnika, surdotehnika u.c.)

Darba **pienākumu pārdale** (izvērtējot darbinieka spējas)

Svarīgi gados vecākiem darbiniekiem

Piemērota darba vide – ergonomisks darbavietu aprīkojums

Regulāras darbinieku **veselības pārbaudes** un rīcība atbilstoši mediķu ieteikumiem

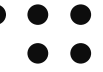

Pārqualificēšanās mazāk intensīviem darbiem

Iespēja **mainīt darba vietu** pret citu šai amatā vai profesijā

Svarīgi gados vecākiem darbiniekiem

Atbilstošas **kompetences** citās profesijās

Iespēja iegūt **jaunu kvalifikāciju** un jaunas zināšanas apmācību gaitā

Iespēja strādāt **nepilnu** darba dienu

Veselīga dzīves veida popularizācija

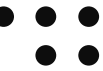
Darba **aizsardzības** sistēma

Veselības aizsardzības **garantijas**

Darba devējiem

Organizatorisko spēju pilnveide

Plānošanas un sadarbības spējas, prasmes un pieeja
Piesaistīt papildus resursus – arī cilvēkresursus
Uzticēties darbiniekiem, deleģēt uzdevumus un dalīt atbildību
Strādāt mazāk un rast praktiskas iespējas līdzsvarot savu darba un privāto dzīvi

Apmācības vadībai

Atpazīt darbinieku stresa simptomus
Rast labus risinājumus darbinieku stresa mazināšanai
Mazināt ar darbinieku dažādību saistītos, stereotipus, aizspriedumus un diskrimināciju darbavietā

Iekļaujoša politika un prakse

iespēja ikvienam cilvēkam pieprasīt mainīt savu darba vietu atbilstoši viņa vai viņas konkrētajām vajadzībām un gūt nepieciešamo atbalstu (darba vides risku vadība, vecuma pārvaldības politika)

Universālais dizains

tādu produktu, vides, programmu un pakalpojumu dizains, kuru, cik vien iespējams, visi cilvēki var izmantot bez pielāgošanas vai īpaša dizaina nepieciešamības

Ieteikumi valsts rīcībpolitikas veidotājiem

- **Atcelt nosacījumus, kas darbiniekus praktiski slēdz ārā no darba tirgus**

Jauniešu nodarbinātībai un mūžizglītībai

- **Neaplikt ar nodokļiem darba devēja izdevumus ***
 - par **darbinieka apmācību**
 - saistībā ar **darbinieka vispārējās izglītības un augstākās izglītības iegūšanu**

* Jā saglabā esošais regulējums

* Darba un privātās dzīves līdzsvars Latvijā. Tiesiskais regulējums un labā prakse. Rīga, 2021, 153.lpp.

Personu ar invaliditāti nodarbinātībai

Atcelt aizliegumu uzteikt darba līgumu, saglabājot šobrīd noteiktās priekšrocības turpināt darba attiecības darbinieku skaita samazināšanas gadījumā. *

- **Atcelt darba devēja pienākumu izmaksāt no saviem līdzekļiem slimības naudu** par darbnespējas dienām. Aizstāt ar slimības pabalstu. **

* 109. panta 2. daļa; 108. pants

** Likuma «Par maternitātes un slimības apdrošināšanu» 36.pants

Personu ar invaliditāti nodarbinātībai

- Attiecināt nosacījumu **par atkāpi no valsts obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksu minimālā apmēra ***
- Noteikt, ka gadījumos, ja **persona ar invaliditāti ir nodarbināta** un tās atalgojums ir mazāks par vidējās apdrošināšanas iemaksu algas 50%, **valsts veic sociālās apdrošināšanas iemaksas no starpības starp faktisko atalgojumu un vidējās apdrošināšanas iemaksu algas 50%. ***

* Likuma «Par valsts sociālo apdrošināšanu» grozījumu projektā 20.4 pants

Personu nodarbinātībai, kuras ir **bērnu kopšana atvaļinājumā ***

- **Ieviest nodarbinātības kvotu**, piemēram, 20h nedēļā, saglabājot šīm iespēju saņemt vecāku pabalstu pilnā apmērā, vai **pilnībā izslēgt nosacījumu, kas paredz vecāku pabalsta samazinājumu par 70%** nodarbinātajiem vecākiem.
- **Ja persona vecāku pabalsta saņemšanas periodā pārtrauc nodarbinātību, no budžeta jāveic sociālās apdrošināšanas iemaksas no atalgojuma līmeņa**, kāds bija vecāku pabalsta apmēra kvalifikācijas periodā.
- Attīstīt pieejamu un kvalitatīvu **profesionālu bērnu aprūpes pakalpojumu pieejamību.**

*Likuma "Par maternitātes un slimības apdrošināšanu", 10.6 pants

Personu nodarbinātībai, kuras aprūpē bērnu ar invaliditāti *

- Attiecināt nosacījumu **par atkāpi no valsts obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksu minimālā apmēra.**
- Darba likumā **ietvert normu, ka darbiniekam ir tiesības**, savlaikus brīdinot darba devēju, **saņemt ne mazāk kā 5 brīvas dienas gadā.**
- **Attīstīt bērnu ar invaliditāti profesionālu asistenta pakalpojumus**

* Likuma «Par valsts sociālo apdrošināšanu» 20.4 pants

Personu nodarbinātībai, kuras aprūpē tuvinieku ar invaliditāti, kuram nepieciešama kopšana *

- Attiecināt nosacījumu **par atkāpi no valsts obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksu minimālā apmēra.**
- Darba likumā **ietvert normu, ka darbiniekam ir tiesības,** savlaikus brīdinot darba devēju, **saņemt ne mazāk kā 5 brīvas dienas gadā.**
- **Attīstīt personu ar invaliditāti profesionālu asistenta pakalpojumus**

* Likuma «Par valsts sociālo apdrošināšanu» 20.4 pants

Personu nodarbinātībai, kurām ir nepieciešamība aprūpēt citu tuvinieku

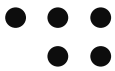
- *Attiecināt nosacījumu **par atkāpi no valsts obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksu minimālā apmēra.**
- Darba likumā **ietvert normu, ka darbiniekam ir tiesības**, savlaikus brīdinot darba devēju, **saņemt ne mazāk kā 5 brīvas dienas gadā.**
- * * Terminu “**apgādnieks**” attiecināt **tikai uz personām, kurām** saskaņā ar likumu vai tiesas nolēmumu **ir pienākums rūpēties par savu laulāto vai bērniem.**
- **Attīstīt profesionālu asistenta pakalpojumus**

* Likuma «Par valsts sociālo apdrošināšanu» 20.4 pants

* * Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 1.panta 37.punkts

Avots: Darba un privātās dzīves līdzsvars Latvijā. Tiesiskais regulējums un labā prakse. Rīga, 2021, 153.lpp.

Ziņas par ekspertiem

Mg. Iur.; Mg.oec. **Pēteris Leiškalns**

LDDK Sociālās drošības un veselības aprūpes eksperts

Dr.sc.pol. **Inese Stepiņa**

LDDK ģenerāldirektores vietniece,
starptautisko un ES lietu eksperte

Mg.oec. **Jānis Hermanis**

LDDK finanšu un nodokļu eksperts

M.B.A. **Kristīna Veihmane**

LDDK korporatīvās sociālās
atbildības projektu vadītāja

Paldies

www.iddk.lv

E-pasts

iddk@iddk.lv

Mūsu adrese

Raiņa bulvāris 4,
Rīga, LV-1050

Telefons

67225162

Labklājības ministrija

Projekts

Līdzsvars visiem (B4A) Nr. 881676-B4A